

Asia: VN/12900/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan näkemykset sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Keski-Suomen hyvinvointialue näkee 12 pykälään esitetyt muutokset pääosin kannatettavina. Esitetyt muutokset näyttäytyvät lähtökohtaisesti melko pieninä suhteessa vallitsevaan käytäntöön sekä voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Esityksessä säädetään mahdollisuudesta toimia tilapäisenä sosiaalityöntekijänä vuoden määräajan. Määrittely vuoden määräaikaisuudesta jää esityksessä vielä avoimeksi, asia tulisi määritellä tarkemmin. Täsmennettävä on, voiko vuoden määräaikaa jatkaa esimerkiksi tauon jälkeen ja se, kuinka seurataan vuoden määräaikaa, jos henkilö vaihtaa työnantajaa useampaan kertaan (tilapäisten sosiaalityöntekijöiden rekisteri, ks. kysymys 4).

Keski-Suomen hyvinvointialue haluaa korostaa, että määräaikaisen sijaispätevyyden säätämisen lisäksi tulee määritellä uudella tavalla sosiaalihuollon tehtävät ja millä koulutuksella mitäkin tehtävää voidaan hoitaa. STM:n teettämä, maaliskuussa julkaistu selvitys sosiaalihuollon porrasteisuudesta odottaa toimeenpanoa, joka auttaisi myös tehtävärakenteiden uudistamisessa. Tehtävärakenteiden uudistamisessa on otettava huomioon myös muut kuin sosionomin ja sosiaalityöntekijän tehtävät ja koulutukset (tukipalvelut).

Lausunnonantajan näkemykset voimaantulosta

Ei huomautettavaa.

Onko lakiehdotuksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia lakiehdotuksella voidaan arvioida olevan?

Esityksessä on lain muutoksen perusteluihin paneuduttu huolella ja niitä käsitellään perusteellisesti ja monesta eri näkökulmasta. On hyvä, että esillä on oikeusturvanäkökulmat laaja-alaisesti

käsiteltynä niin asiakkaan näkökulmasta kuin laillistetun sosiaalityöntekijän ja sijaispätevän työntekijän oikeuksien näkökulmasta.

Keski-Suomen hyvinvointialue toteaa, että sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n muuttaminen on kuitenkin monitahoinen ja laaja-alaisesti sosiaalihuollon asiantuntemukseen sekä asiakkaille järjestettäviin sosiaalipalveluihin vaikuttava kokonaisuus. Toisaalta on tärkeää, että tilapäisesti toimivia sosiaalityöntekijöitä on käytettävissä sosiaalityön palvelun järjestämiseksi ja tuottamiseksi. Tilapäisesti toimivien sosiaalityöntekijöiden henkilöresurssi turvaa osaltaan sosiaalihuollon palveluiden saatavuutta ja varmistaa sosiaalihuollon toimintaedellytyksiä. Vastaavasti on huomioitava, että tilapäisesti toimivien sosiaalityöntekijöiden määrä ei saa kasvaa liian suureksi suhteessa kelpoisiin sosiaalityöntekijöihin.

Sosiaalihuollon palvelut tulee aina ensisijaisesti turvata kelpoisten, sosiaalityön ammattiin yliopistossa valmistuneiden sosiaalityöntekijöiden toimintana. On tärkeää lisäksi kiinnittää huomiota siihen, kuinka tilapäisesti toimivien sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus tehtävien määräaikaisuuden vuoksi turvaa erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palveluiden järjestämistä ja palveluiden jatkuvuutta.

Tällä hetkellä niitä tilapäisesti toimivia sosiaalityöntekijöitä, joita esityksessä esitetyt ammatinharjoittamisen muutokset koskisivat, on suhteessa kelpoisiin sosiaalityöntekijöihin vähäinen määrä. Kuitenkin niiden avoimessa yliopistossa opiskelevien tai sivuaineopiskelijoiden, jotka toimivat tilapäisenä sosiaalityöntekijöinä, työ kohdentuu tiettyihin sosiaalihuollon palveluihin, kuten lastensuojeluun, jolloin asiakasturvallisuuteen ja työn vaativuuteen liittyvät riskit kasvavat. Tärkeää olisikin jatkaa esityksen vaikutusten arviointia suhteessa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölakien kokonaisuudistukseen sekä sosiaalityöntekijöiden, sosionomien sekä tukipalvelutehtävien tehtävärakenteiden kansalliseen kehittämiseen.

Sosiaalityön tulee kohdentua jatkossakin erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palvelukokonaisuuksien järjestämiseen resurssien riittävyyden turvaamiseksi. Tehtävänkuvien eriyttämiseen ja selkeyttämiseen on pyrittävä aktiivisesti.

Muita yleisiä huomioita lakiehdotuksesta?

Keski-Suomen hyvinvointialue pitää ammatinharjoittamisen valvonnan kannalta tärkeänä myös tilapäisesti toimivien sosiaalityöntekijöiden rekisteröimistä sosiaalihuollon ammattihenkilörekisteriin, jotta vuoden määräaika voidaan seurata ja valvoa.

Kauppinen Ella

Keski-Suomen hyvinvointialue - sosiaali- ja terveyspalveluiden
toimialajohtaja Kati Kallimo